

ZATWIERDZAM
(dyrektor placówki)

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego
Zespół Szkół nr 3 w Katowicach ul. B. Chrobrego 4

Katowice, 2019 rok

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r.o ochronie przeciwpożarowej Dz. U. 1991 Nr 81 poz. 351U (z późn. zmianami)

1. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu i sposobu użytkowania
 - 1.1. Charakterystyka ogólna
 - 1.2. Podział funkcjonalny
 - 1.3. Warunki budowlane
 - 1.4. Instalacje techniczne.
 - 1.5. Zabezpieczenia przeciwpożarowe
 - 1.6. Warunki budowlano - ewakuacyjne
 - 1.7. Potencjalne źródła powstawania pożaru
 - 1.8. Drogi rozprzestrzeniania się pożaru
 - 1.9. Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru
 - 1.10. Rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego
2. Sposoby poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym gaśnic i sytemu automatycznego wykrywania pożaru
 - 2.1. Przeglądy gaśnic
3. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i zagrożenia
4. Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym
 - 4.1. Szczegółowe zasady prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo
 - 4.2. Sprzęt pożarniczy i środki gaśnicze
5. Sposoby praktycznego prowadzenie organizacji i warunków ewakuacji ludzi
 - 5.1. Środki i sposoby ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie
 - 5.2. Możliwości prowadzenie ewakuacji
 - 5.3. Sposoby prowadzenia ewakuacji
6. Sposoby zaznajamiania pracowników przedszkola z treścią instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz przepisami przeciwpożarowymi
 - 6.1. Inne dokumenty: aktualizacje, podstawa prawna, plany poszczególnych pomieszczeń
7. Zadania i odpowiedzialność pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej
 1. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu i sposobu użytkowania.

- 1.1. Charakterystyka ogólna

Zespołu Szkół nr 3 w Katowicach zlokalizowany jest przy ulicy Bolesława Chrobrego 4. Budynek stanowi jedna zwarta bryła na podstawie prostokąta. Wewnątrz bryły znajduje się patio zasiane trawą, z kilkoma krzewami. Patio nie posiada bezpośredniego wyjścia na zewnątrz, a jedynie troje drzwi balkonowych, z korytarza, auli i jednej z sal lekcyjnych dolnego poziomu.

Na teren szkolny prowadzą trzy bramy wjazdowe, główna od strony ul. Chrobrego, gdzie znajduje się wewnątrzszkolny plac parkingowy, druga od strony ul. Tysiąclecia, trzecia od strony osiedla Tysiąclecie-Górne wychodzi na szeroki deptak, nie przeznaczony dla ruchu samochodowego, dodatkowo od strony osiedla znajduje się wąska furka.

Do budynku prowadzą cztery wejścia z zewnątrz, wszystkie wychodzące na plac szkolny, tj.

- wejście główne, na poziomie wysokiego parteru, do którego prowadzą szerokie schody,
- dwa wejścia na poziomie przyziemia, na jednej ścianie budynku, wychodzące na dolny korytarz,
- wejście z zewnątrz na teren kuchni.

Powierzchnia użytkowa wynosi 4031 m², a wysokość całego budynku ok. 10 m.

każdego z trzech poziomów: przyziemia, parteru i I piętra wynosi po 1344 m².

- 1.2. Podział funkcjonalny.

Obiekt w całości jest wykorzystywany na cele szkolne. Na poszczególnych kondygnacjach znajdują się:

- przyziemie (1344 m²) – wymiennik, mieszkanie woźnego, warsztat, magazyn mebli, magazyny kuchni i kuchnia, jadalnia, aula, 3 sale lekcyjne, pracownia komputerowa, gabinet psychologa szkolnego, gabinety terapii indywidualnej, pomieszczenie socjalne pomocy nauczyciela i pracowników obsługi, szatnie, biblioteka.
 - parter (1344 m²) – portiernia, 17 sal lekcyjnych, sekretariat, pokoje dyrektora i wicedyrektora, pokój nauczycielski, gabinet pedagoga szkolnego, gabinet pielęgniarki szkolnej, sala wyciszeń, toalety damskie, męskie oraz dla osób niepełnosprawnych, sala gimnastyczna przez poziom dwóch pięter.
 - I piętro (1344 m²) – sekretariat wraz z pokojem wicedyrektora, 14 sal lekcyjnych, zaplecze pracowni fizyczno – chemicznej, gabinet pedagoga, toalety damskie, męskie oraz dla osób niepełnosprawnych.
- Maksymalnie w obiekcie może znajdować się ok. 150 dzieci i 60 osób personelu.

1.3. Warunki budowlane

Konstrukcja budynku jest niepalna. Ściany nośne murowane z cegły pełnej + sylikat. Stropy wykonane są z żelbetu. Ścianki działowe wykonane z cegły pełnej. Dach płaski żelbetowy pokryty papą. Ścianki działowe w pomieszczeniach : 6A – 7; 8 – 8A; 10B – 10A-10; 13 A – 13; 14 A – 14; 15 A – 15; wykonane z płyt kartonowo-gipsowych.

1.4. Instalacje techniczne.

W budynku znajduje się instalacja elektryczna 220V/380V z przyłączem na poziomie przyziemia. Główny wyłącznik prądu znajduje się na poziomie parteru, koło portierni. Do budynku doprowadzony jest gaz ziemny z dwóch kierunków tj. od ul. Chrobrego, (gazociąg zasila mieszkanie woźnego, pomieszczenia kuchni, pracownię fizyczno – chemiczną nr 27), drugie doprowadzenie od strony Tysiąclecie Górne. Na obu przyłączach znajdują się kurki główne wyprowadzone na zewnątrz i umieszczone w szafkach metalowych koloru żółtego.

Ogrzewanie budynku realizowane jest poprzez c.o. i ciepło dostarczane z sieci miejskiej. Wymiennikownia znajduje się na poziomie przyziemia.

Przyłącze wody Ø80 wraz z głównym zaworem znajduje się na poziomie przyziemia. Na przyłączy zamontowany jest wodomierz zwykły o średnicy $\frac{3}{4}$ ” dławiący przepływ wody. W budynku jest jeden stacjonarny aparat telefoniczny, który znajduje się w sekretariacie. W budynku znajduje się instalacja dzwonków sygnalizujących przerwy lekcyjne w sposób automatyczny.

Oświetlenie na drogach ewakuacyjnych stanowią lampy jarzeniowe.

1.5. Zabezpieczenia przeciwpożarowe.

W budynku znajduje się instalacja przeciwpożarowa wodna w postaci sieci hydrantów wewnętrznych. Na poszczególnych kondygnacjach zlokalizowane są następujące ilości hydrantów wewnętrznych:

przyziemie – trzy hydranty Ø25,

parter – trzy hydranty Ø25,

I piętro – trzy hydranty Ø25.

Zasilanie w wodę do celów pożarowych do wewnętrznego gaszenia pożaru realizowane jest bezpośrednio z sieci miejskiej poprzez przyłącze Ø80.

Na wyposażeniu budynku znajdują się gaśnice w ogólnej liczbie: 22, w tym proszkowe typu ABC 20 sztuk , z wypełnieniem CO₂ 2 sztuki oraz 9 hydrantów – po 3 na każdym poziomie. Odległość dojścia do sprzętu nie przekracza 30 m.

1.6. Warunki budowlane – ewakuacyjne.

Z budynku na zewnątrz prowadzą trzy wyjścia mogące służyć do ewakuacji. Są to:

- wyjście główne z budynku [WE I],
- wyjście z kuchni [WE II],
- wyjście lewe na poziomie przyziemia [WE III],
- wyjście prawe na poziomie przyziemia [WE IV].

Korytarze w budynku spełniają warunki obowiązujące dla poziomych dróg ewakuacyjnych. Ich szerokość wynosi ok. 3 m. Podłoga wykończona jest posadzką. Ściany są wykończone tynkiem cementowo-wapiennym pokrytym farbą olejną i emulsyjną. Sufity pokryte tynkiem cementowo-wapiennym. Stropy żelbetonowe.

1.7. Potencjalne źródła powstawania pożaru.

1) Wady instalacji i urządzeń elektrycznych:

- zwarcie instalacji elektrycznej powstające głównie na skutek :
 - a) przzerwania ciągłości izolacji, co związane może być z jej starzeniem się lub mechanicznym uszkodzeniem, pożar może wtedy wystąpić nawet przy wyłączonych odbiornikach,
 - b) zbyt małe przekroje przewodów z uwagi na zerwanie,
 - c) niewłaściwe przekroje przewodów dla występujących normalnie obciążeń,

- d) wadliwie dobrane przewody dla warunków otoczenia, w tym pod względem temperatury otoczenia, wilgotności,
- e) niewłaściwa izolacja w miejscach łączenia przewodów lub niedostateczna warstwa tej izolacji,
- f) niedostatecznie mocne zamocowanie przewodów do odbiorników we wtyczkach, gniazdach itp.,
- g) błędne łączenie przewodów,
- h) przyłączenie do sieci zbyt dużej liczby odbiorników lub przyłączenie odbiorników o mocy większej niż dopuszczalna,
- i) naprawy instalacji elektrycznej pod napięciem.

— nagrzewanie się instalacji i urządzeń elektrycznych na skutek ich wadliwego wykonania lub poboru wyższej niż dopuszczalna moc,

— przetężenia tj. nadmierne zwiększenie natężenia prądu przepływającego przez obwód, wywołane głównie tzw. przeciążeniami lub przepięciami, przyczynami pożarów w tej grupie mogą być najczęściej:

- a) uszkodzenie uziemienia lub zerowanie przewodów,
- b) uszkodzenie instalacji odgromowej,
- c) podłączenie zbyt wielu odbiorników o mocy globalnej większej od dopuszczalnej,

— używanie urządzeń elektrycznych bez dozoru, np. grzejników, czajników, i innych niezgodnie z zaleceniami producenta, np. na palnym podłożu lub zbyt blisko materiałów łatwopalnych.

2) Używanie otwartego ognia:

— podczas prac remontowych np. spawania, naprawy izolacji za pomocą materiałów wymagających podgrzewania,

— podczas prac kuchennych.

3) Niewłaściwe przechowywanie materiałów archiwalnych i innych potrzebnych do obsługi biur poprzez złe ich zabezpieczenie przed osobami postronnymi, zbyt blisko umieszczone punkty świetlne, brak kloszy.

4) Nieszczelność instalacji gazowej, co może spowodować przekroczenie dolnej granicy wybuchowości (szczególnie w piwnicy) i w dalszej kolejności wybuch wydostającego się gazu. Wybuch w takich warunkach, oprócz katastrofy budowlanej, spowoduje powstanie licznych ognisk pożaru.

5) Podpalenie.

6) Palenie papierosów.

1.8. Drogi rozprzestrzeniania się pożaru.

W przypadku powstania pożaru w którymkolwiek z pomieszczeń biurowych, magazynowych lub gospodarczych w początkowej fazie będzie się on rozprzestrzeniał w obrębie tego pomieszczenia. Biorąc pod uwagę palne wyposażenie pomieszczeń wykonane z materiałów drewnopodobnych i tworzyw sztucznych (PCW, polipropylen, polietylen, poliuretan) należy liczyć się z wytwarzaniem dużej ilości toksycznego dymu (gazów pożarowych) i następującym sposobem rozwoju pożaru.

We wstępnej fazie pożar rozwija się w pomieszczeniu, przy czym kierunek jego rozwoju jest zazwyczaj zgodny z kierunkiem ciągu powietrza (przy pożarach wewnętrznych), a także umiejscowieniem materiałów palnych. Podczas pożaru wywiązuje się ciepło i powstają gazy pożarowe (silnie toksyczne związki chemiczne takie jak: tlenek węgla, cyjanowodór, fosgen, chlorowodór, itp.), które mieszają się z powietrzem znajdującym się w pomieszczeniu. Ciąg termiczny unosi ognisko pożaru ku górze. Następstwem tego zjawiska jest stały dopływ powietrza do miejsca pożaru. Powoduje to, że nieustannie wzrasta w jego środowisku temperatura i wydziela się ciepło, które doprowadza do rozgrzania materiału palnego znajdującego się w najbliższym otoczeniu. Pod wpływem nagrzewania się materiałów palnych, wydzielają się z nich pary i gazy palne, które w kontakcie z powietrzem zapalają się. Ciepło, jakie wywiązuje się podczas pożaru przenosi się nie tylko ku górze, lecz rozchodzi się poziomo we wszystkich kierunkach, a także w dół. Promieniowanie cieplne, działające zwłaszcza wszcz, jest głównym powodem samozapalenia się materiałów znajdujących się w pobliżu ogniska pożaru i zasadniczym czynnikiem decydującym o rozprzestrzenieniu się pożaru. To zjawisko nazywamy rozgorzeniem pożaru i jest to kluczowy moment w procesie rozwoju pożaru. Czas od powstania ogniska do przygotowania przez niego gazowych mieszanin palnych i powstania rozgorzenia jest bardzo różny (zależny od rodzaju i ilości materiału palnego, temperatury ogniska pożaru, dopływu powietrza). Dla pomieszczeń biurowych czas ten waha się od 5 do 60 minut.

Z uwagi na niepalny wystrój korytarzy i klatek schodowych pożar z pomieszczenia nie powinien w normalnych warunkach przenosić się przez nie do innych pomieszczeń. Stąd wymagany jest zakaz składowania (nawet czasowego) jakichkolwiek sprzętów i materiałów palnych umożliwiających rozprzestrzenienie się ognia. Decydujące znaczenie ma tu również szybkie wykrycie pożaru i przerwanie jego swobodnego rozwoju, gdyż niegaszony może poprzez okna i ciągi komunikacyjne budynku przenieść się na wyższą kondygnację.

Biorąc pod uwagę wyposażenie pomieszczeń (silnie dymotwórcze) oraz ww. drogi rozprzestrzeniania się pożaru należy przyjąć, że największe zagrożenie stanowi dym.

Zanim dojdzie jednak do rozwoju pożaru, pierwsze jego oznaki tj. dym powinien zostać zauważony przez nauczycieli szkoły. Drzwi od pomieszczenia, w którym rozwija się pożar powinny być zamknięte. Przy odporności ogniowej drzwi zamykających pomieszczenia (wynoszącej 15 – 30 minut) pożar nie rozwinie się, gdyż przy założeniu nieopóźnionego alarmowania straży pożarnej czas wejścia do działań pierwszej jednostki straży nie powinien przekroczyć 6 minut (odległość od najbliższej jednostki straży pożarnej wynosi ok. 6 km). Jest to czas wystarczający do przeprowadzenia ewakuacji wszystkich zagrożonych osób i opanowania pożaru w pomieszczeniu.

Gdyby drzwi do pomieszczenia pozostawały otwarte, dym w ciągu kilku minut wypełni klatki schodowe, hole i korytarze w całym budynku. Spowoduje to odcięcie drogi ewakuacyjnej dla osób znajdujących się w innych pomieszczeniach. W takiej sytuacji konieczne będzie pozostanie w pomieszczeniach, uszczelnienie drzwi i wzywanie pomocy przez okna.

1.9. Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru.

W budynku Zespołu Szkół Nr 3 w Katowicach oraz na terenie przyległym do niego zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie, utrudnienie prowadzenia działań ratowniczych lub ewakuacji, a w szczególności:

1. Używania otwartego ognia;
2. Spalanie śmieci i odpadków w miejscu umożliwiającym zapalenie obiektów sąsiednich lub materiałów palnych;
3. Przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 metra od:
 - a) urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą się nagrzewać do temperatury przekraczającej 100 ° C;
 - b) linii kablowych o napięciu powyżej 1kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji odgromowej;
4. Użytkowanie elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.
5. Stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości, co najmniej 0,05 metra od żarówki.
6. Instalowanie opraw świetlnych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, jak wyłączniki, gniazda wtykowe, bezpośrednio na palnym podłożu, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.
7. Składowanie materiałów palnych na drogach ewakuacyjnych.
8. Ustawianie na klatkach schodowych jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację.
9. Zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe otwarcie.
10. Uniemożliwienie lub ograniczenie dostępu do:
 - a) urządzeń przeciwpożarowych, takich jak hydranty wewnętrzne i gaśnice,
 - b) wyjść ewakuacyjnych,
 - c) przeciwpożarowych wyłączników prądu i tablic rozdzielczych prądu.

1.10. Rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego

Ogólne zasady rozmieszczania podręcznego sprzętu gaśniczego, zwanego dalej sprzętem.

- 1) Sprzęt powinien być umieszczony w miejscu łatwo dostępnym i widocznym, np.: na klatkach schodowych lub w ich pobliżu.
- 2) Na powtarzalnych kondygnacjach sprzęt umieszczać w tych samych miejscach.
- 3) Miejsca lokalizacji sprzętu oznakowywać zgodnie z Polskimi Normami.
- 4) Do sprzętu musi być zapewniony dostęp o szerokości minimum 1 m.
- 5) Sprzęt należy umieszczać w miejscach nienarażonych na działanie uszkodzeń mechanicznych oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki).
- 6) Odległość dojścia do sprzętu nie może przekraczać 30 m.

Biorąc pod uwagę wymagania odnośnie powierzchni chronionej przez jednostkę masy środka gaśniczego 2kg (3dm³) tj. 150 m², dla tego typu obiektów należy przyjąć, że na każdej kondygnacji powinny być minimum 3 gaśnice o masie środka gaśniczego 6 kg każda.

Ponieważ w całym obiekcie zagrożone pożarem są urządzenia pod napięciem oraz wykonane z materiałów stałych żarzących się, zaleca się gaśnice proszkowe wypełnione proszkiem typu „ABC”. Gaśnice należy rozmieścić w następujący sposób:

- przyziemie – na korytarzu 1 sztuka, w pracowni komputerowej nr 38, w pomieszczeniu rzemieślnika nr 39, w magazynie, w wymiennikowni, w gabinecie Tomatis nr 43, w bibliotece nr 49, w pracowni SI nr 50, w kuchni szkolnej nr 54, w pomieszczeniu rzemieślnika;
 - parter – w holu głównym 2 sztuki, przy sali 15, przy sali 7, na zapleczu sali gimnastycznej, w sekretariacie nr 2, w pokoju nauczycielskim nr 19;
 - I piętro – I piętro: przy sali 20, przy sali 24, w pracowni fizyczno – chemicznej nr 27, w sali 32, przy sali 33 .
2. Sposoby poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym gaśnic.

2.1 Przeglądy gaśnic

Przeglądy gaśnic należy dokonywać, co 12 miesięcy oraz po każdym użyciu lub stwierdzonym uszkodzeniu. Sprzęt zakwalifikowany w trakcie przeglądu do remontu musi zostać wycofany i zastąpiony gaśnicą o nie gorszych parametrach tj. typu proszku „ABC” i ilości minimum 6 kg środka gaśniczego.

Natychmiastowego uzupełnienia wymagają wszelkie stwierdzone w stosunku do etatyzacji obiektu ubytki gaśnic.

Przeglądu i remontu gaśnic dokonuje firma zewnętrzna w ramach zawartej umowy i/lub wg. harmonogramu przeglądów opracowanego przez specjalistę firmy serwisującej.

Hydranty wewnętrzne wraz z wyposażeniem (węże i prądownice) należy sprawdzać raz na pięć lat kontrolując szczelność węży, działanie zaworu, wydajność i ciśnienie).

Urządzenia oddymiające wg danych producenta lub raz do roku sprawdzając ich działanie.

Osobą odpowiedzialną za zawarcie i nadzorowanie realizacji umowy na przegląd gaśnic i ich remonty z ramienia ZS nr 3 jest dyrektor.

Każdy z pracowników ZS nr 3, który użyje gaśnicy lub zauważy jej uszkodzenie albo brak ma obowiązek poinformować o tym dyrektora.

3. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia.

W budynku istnieją dwie możliwości ogłaszana alarmu tj.:

- głosem umożliwiającym powiadomienie najbliższego otoczenia,
- za pomocą dzwonka elektrycznego i ręcznego.

Dzięki tym środkom informacja o zagrożeniu może być przekazana do wszystkich osób na każdej z kondygnacji.

W obiekcie pełniony jest dyżur przez pracowników obsługi w godzinach pracy szkoły tj. 6⁰⁰ – 18⁰⁰

Zasady postępowania pracowników do czasu przybycia jednostek straży pożarnej.

1) W przypadku zauważenia pożaru lub innego zagrożenia każdy z pracowników przebywających w obiekcie ZS nr 3 w Katowicach ma obowiązek powiadomić najbliższej znajdujące się osoby, Państwową Straż Pożarną i dyrektora.

2) Dyrektor po uzyskaniu informacji o zagrożeniu organizuje:

Powiadomienie o zdarzeniu:

- wszystkich osób znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie,
- Państwową Straż Pożarną (tel. 998),
- w miarę możliwości pozostałych osób znajdujących się na zagrożonej kondygnacji oraz na piętrach poniżej i powyżej miejsca pożaru.
- Akcję gaśniczą wykorzystując obecnych na miejscu pracowników, używając podręcznego sprzętu gaśniczego.
- Ewakuację osób według własnej oceny ryzyka, uwzględniając stopień zagrożenia i drożność dróg ewakuacyjnych, zachowując spokój i opanowanie.

Przyjęcie na miejscu zdarzenia sił Państwowej Straży Pożarnej i określenie:

- co i gdzie się stało,
- liczby zagrożonych osób i rodzaju zagrożenia,
- sposobu i miejsca odłączenia prądu i gazu,
- sposobu zaopatrzenia w wodę gaśniczą

Zabezpieczenie obiektu przed wstępem osób postronnych.

Każdy z pracowników podporządkowuje się poleceniom dyrektora, który nadzoruje akcje ratowniczą do czasu przybycia jednostek straży pożarnej.

Po stwierdzeniu pożaru lub innego zagrożenia każda z osób powiadamiających Państwową Straż Pożarną (zgodnie z wykazem numerów alarmowych) ma obowiązek podać wyraźnie:

- gdzie się pali, adres, nazwę obiektu,
- najdogodniejszy dojazd z uwagi na miejsce zdarzenia,
- czy są zagrożeni ludzie (ilość, okoliczności),
- co się pali, (rodzaj materiałów lub urządzeń),

— swoje nazwisko, funkcję lub stanowisko.

Słuchawkę można odłożyć po uzyskaniu potwierdzenia o przyjęciu zgłoszenia.

Wszyscy pracownicy i kierujący działaniami ratowniczo – gaśniczymi dyrektor po przybyciu na miejsce zdarzenia zastępów Państwowej Straży Pożarnej podporządkowują się dowódcy PSP

4. Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Pracami niebezpiecznymi pożarowo, które mogą być realizowane w budynku ZS nr 3 są prace remontowo – budowlane związane ze stosowaniem ognia otwartego.

Aby prace te nie były przyczyną pożaru lub wybuchu podczas ich wykonywania przestrzegać należy następujących zasad:

1) Wszelkie materiały palne występujące w miejscu prowadzenia prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych, należy zabezpieczyć przed zapaleniem.

2) Prace niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości.

3) W miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru.

4) Po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane, oraz rejony przyległe.

5) Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje.

6) Wyznaczony pracownik ZS nr 3 jest obowiązany przed rozpoczęciem prac zapoznać wyznaczone osoby z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

7) Sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

4.1. Szczegółowe zasady prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo.

Prace spawalnicze.

1) Pomieszczenia lub miejsca, w których mają być prowadzone prace spawalnicze oczyścić z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń.

2) Palne przedmioty lub niepalne w opakowaniach palnych należy odsunąć na bezpieczną odległość od miejsc spawania celem uniemożliwienia przedostania się rozprysków spawalniczych.

3) Jeżeli warunek, o którym mowa w pkt.2 nie może być spełniony, wszystkie urządzenia lub materiały palne należy zabezpieczyć przez osłonięcie np.. kocami z włókna szklanego, arkuszami blachy lub w inny skuteczny sposób.

4) Przed przystąpieniem do spawania należy sprawdzić, czy w sąsiednich pomieszczeniach nie znajdują się materiały lub przedmioty mogące ulec zapaleniu wskutek przewodnictwa ciepłego lub rozprysków spawalniczych.

5) Jeżeli w pobliżu spawania znajdują się otwory przelotowe, instalacyjne, kablowe itp. należy je uszczelnić materiałami niepalnymi, celem niedopuszczenia do przenikania rozprysków spawalniczych do sąsiednich pomieszczeń bądź na inne kondygnacje.

6) Wszelkie kable, przewody elektryczne, gazowe oraz instalacyjne z izolacją powinny być zabezpieczone przed rozpryskami spawalniczymi i uszkodzeniami mechanicznymi.

7) Wykonywanie prac spawalniczych w pomieszczeniach, w których tego samego dnia wykonano prace malarskie lub inne przy użyciu substancji łatwo zapalnych jest niedozwolone.

8) W miejscach wykonywania prac spawalniczych należy przygotować między innymi:

- pojemniki metalowe wypełnione wodą na odpadki drutu spawalniczego i elektrod,
- materiały izolacyjne i osłaniające, niezbędne do zabezpieczenia toku prac spawalniczych,
- podręczny sprzęt gaśniczy w postaci gaśnicy typu ABC.

9) Drogi ewakuacyjne i dojścia do stanowisk spawania powinny być wolne oraz tak wybrane, aby można było szybko ewakuować ludzi z miejsca objętego ewentualnym pożarem.

10) Po zakończeniu prac spawalniczych w budynku, pomieszczeniu, należy przeprowadzić dokładną kontrolę w rejonie spawania i pomieszczeniach sąsiednich, celem stwierdzenia:

— czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się cząsteczek na stanowisku pracy, w jego otoczeniu lub w pomieszczeniach przyległych,

- czy nie występują oznaki tlenia się materiałów bądź inne wskazujące na możliwość wywołania pożaru,
- czy został zdemontowany sprzęt spawalniczy, wyłączony ze źródeł zasilania i dostatecznie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych

11) Przed rozpoczęciem prac dyrektor wraz z inspektorem nadzoru z CUW ustala ich zakresu, termin i czas trwania, rodzaj występujących zagrożeń, a na tej podstawie sposoby ich zabezpieczenia oraz osoby odpowiedzialne za ich zabezpieczenie oraz realizację.

4.2. Sprzęt pożarniczy i środki gaśnicze.

1) Każde stanowisko spawalnicze powinno być wyposażone w sprawny technicznie sprzęt pożarniczy, umożliwiającą likwidację wszelkich źródeł pożaru w zarodku.

2) Każde stanowisko spawalnicze powinno być wyposażone w gaśnicę proszkową i koc gaśniczy, jeśli warunki szczególne nie przemawiają za koniecznością zastosowania innych rodzajów i ilości sprzętu pożarniczego lub środków gaśniczych

5. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi.

5.1. Środki i sposoby ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie.

W budynku istnieje opracowana sygnalizacja ewakuacyjna za pomocą dzwonka szkolnego: trzy dzwonki trzy sekundowe, pomiędzy nimi jednosekundowa przerwa.

5.2. Możliwości prowadzenia ewakuacji.

Ewakuacja z budynku z poziomu parteru i piętra I może odbywać się po wyjściu z pomieszczeń, wzdłuż korytarzy aż do przejścia na klatki schodowe, a następnie po klatkach do wyjścia głównego, prowadzących na zewnątrz budynku.

Te możliwości prowadzenia ewakuacji mogą ulec ograniczeniu w szczególnie niekorzystnych warunkach spowodowanych np.:

- podpaleniem w kilku punktach, co może odciąć możliwość ewakuacji przez klatkę schodową (szczególnie z uwagi na to, że nie ma na nich urządzeń do usuwania dymu),

- odcięciem pojedynczych osób lub nawet całych grup ludzi w pomieszczeniach i koniecznością ewakuacji z wykorzystaniem sprzętu wysokościowego Państwowej Straży Pożarnej (w takim przypadku należy zatrzymać osoby w pomieszczeniach, zamknąć drzwi na korytarz i po otwarciu okien sygnalizować swoją obecność w pomieszczeniu).

Ewakuację można prowadzić na poziom przyziemia gdzie znajdują się trzy wyjścia z budynku.

5.3. Sposoby prowadzenia ewakuacji.

1) Ewakuację grupową należy prowadzić w następujący sposób:

Każdy z pracowników po zauważeniu pożaru lub innego zagrożenia powinien poinformować o tym najbliższe znajdujące się osoby, a następnie Państwową Straż Pożarną, i dyrektora.

Dyrektor po przyjęciu informacji o zagrożeniu prowadzi działania polegające na przekazaniu informacji o pożarze do:

- wszystkich osób znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie,
- Państwowej Straży Pożarnej (tel. 998),
- w miarę możliwości pozostałych osób znajdujących się na zagrożonej kondygnacji oraz na piętrach poniżej i powyżej miejsca pożaru
- zabezpiecza obiekt przed wstępem osób postronnych.

Po przyjęciu informacji o pożarze i podjęciu decyzji o konieczności ewakuacji nauczyciele organizują ewakuację swoich grup i innych osób znajdujących się na danej kondygnacji kierując je do najbliższej klatki schodowej (pod warunkiem, że nie uległy już zadymieniu korytarze – w takim wypadku należy nakazać osobom pozostanie w pomieszczeniach i wzywanie pomocy przez otwarte okna.

Wychodząc z pomieszczeń na korytarz lub wchodząc na klatkę schodową należy zamykać za sobą wszystkie drzwi. Organizując ewakuację nigdy nie należy kierować osób w stronę dymu.

Ewakuacja powinna odbywać się wzdłuż korytarzy do najbliższych klatek schodowych i dalej wyjściami bezpośrednio na boisko. Po wyjściu na zewnątrz obowiązkiem każdego nauczyciela jest sprawdzić czy ewakuowali się wszyscy uczniowie. W ewakuacji czynnie pomagają pozostali pracownicy ZS nr 3 wyznaczeni przez dyrektora. Meldunek o zakończeniu ewakuacji i ewentualnym braku osób nauczyciele przekazują kierującemu ewakuacją dyrektorowi, który jednocześnie pełni obowiązki dowodzącego akcją ratowniczą do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej. W przypadku braku którejs z osób, kierujący akcją ratowniczą natychmiast informuje o tym przybyłego na miejsce strażaka dowodzącego jednostkami Państwowej Straży Pożarnej.

Każdy z pracowników ZS nr 3 jest obowiązany podporządkować się decyzjom osoby kierującej ewakuacją i akcją ratowniczo – gaśniczą.

2) Ewakuację indywidualną z poszczególnych pomieszczeń można prowadzić wyłącznie z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu ratowniczego tj. drabin i podnośników straży pożarnej. Ewakuacja ta jest możliwa tylko w szczególnych przypadkach i dla pojedynczych osób.

6. Sposoby zaznajamiania pracowników ZS nr 3 z treścią instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz przepisami przeciwpożarowymi.

Szkolenie przeciwpożarowe pracowników ZS nr 3 w Katowicach należy przeprowadzać według potrzeby, jednak nie rzadziej niż raz w roku podczas narad z personelem poprzedzających coroczne ćwiczenia ewakuacyjne wymagane zarządzeniem Prezydenta miasta Katowice.

Co dwa lata, zgodnie z wymaganymi rozporządzeniem MSWiA (Dz. U. Nr. 121, poz. 1138 z dn. 16 czerwca 2003 r.) o ćwiczeniach sprawdzających organizację i warunki ewakuacji należy z tygodniowym wyprzedzeniem powiadomić Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej (KM PSP Katowice, ul. Wojewódzka 11, wydział operacyjny tel. 032 250082).

Podczas ww. corocznego szkolenia, pracowników należy zapoznawać z:

- przepisami przeciwpożarowymi według poniższego programu:

- 1) Podstawy prawne ochrony przeciwpożarowej w Polsce.
- 2) Zagrożenia pożarowe występujące w szkole. Drogi rozprzestrzeniania się pożarów.
- 3) Zasady zapobiegania pożarom i obowiązki pracowników w tym zakresie.
- 4) Obowiązki pracownika w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.
- 5) Środki gaśnicze i użycie podręcznego sprzętu gaśniczego.
- 6) Zasady prowadzenia ewakuacji i zapobiegania panice.
- 7) Postanowieniami niniejszej instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Udokumentowaniem szkolenia jest podpisane przez pracownika zaświadczenie lub listy obecności.

Szkolenie ppoż. pracowników i ćwiczenia sprawdzające organizację i warunki ewakuacji należy poprzedzić opracowaniem założeń.

Osobą odpowiedzialną za organizację szkolenia, opracowanie założeń ćwiczeń oraz powiadomienie Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach o planowanych ćwiczeniach (najpóźniej tydzień przed terminem ćwiczeń) jest dyrektor szkoły.

7. Plan działania na wypadek pożaru

- 1) Osoba, która zauważyła pożar wszczyna alarm – zawiadamia krzykiem najbliższe osoby
- 2) Pozostawia uczniów pod opieką innego nauczyciela i powiadamia dyrektora Zespołu
- 3) Dyrektor /sekretarz zawiadamia straż pożarną i ogłasza alarm trzykrotnym dzwonkiem oraz dzwonkiem ręcznym.
- 4) Po usłyszeniu sygnału alarmowego natychmiast przerwać zajęcia lekcyjne i inne prace
- 5) Działania równoległe:
 - a) Woźny szkoły udaje się na poziom przyziemia dzwoniąc ręcznym dzwonkiem; wyłącza główny pożarowy wyłącznik prądu znajdujący się w przyziemiu; Woźny otwiera wyjścia ewakuacyjne (klucze znajdują się w skrzyneczkach przy wyjściu – należy stłuc szybkę);
 - b) Sekretarze szkoły opuszczają sekretariaty zabierając pieczęcie;
 - c) Pomoc nauczyciela (liceum), drugi woźny, rzemieślnik udają się na pierwsze piętro i czekają na uczniów na wózkach przy schodach wyznaczonych do ewakuacji z pierwszego piętra;
 - d) Jedna z pomocy nauczyciela (Szkoła Podstawowa) zabiera z pokoju nauczycielskiego dzienniki lekcyjne.
 - e) Pozostałe pomoce uczestniczą w ewakuacji w klasach, w których miały lekcje.
 - 6) Panie odpowiedzialne za kuchnię zakręcają gaz w kuchenkach i ewakuują się;
 - 7) Nauczyciele ewakuują się z klasami, w których mieli lekcje
 8. Do czasu przybycia Straży Pożarnej akcją gaśniczą kieruje Dyrektor, a w przypadku nieobecności wyznaczone osoby, bądź ten kto samorzutnie obejmuje kierownictwo.
9. W przypadku bezpośredniego zagrożenia dążyć do jak najszybszego opuszczenia budynku. Porządek wyprowadzania uczniów ustala się w zależności od miejsca powstania pożaru. Najpierw należy ewakuować uczniów z tych pomieszczeń które są bezpośrednio zagrożone.
10. Ewakuacja z poziomów Zespołu:
 - a) Przyziemie: wyjście ewakuacyjne: przyziemie.
 - b) Parter: wyjście główne

- c) Pierwsze piętro: zejście schodami najbliższymi do wyjścia głównego; opuszczenie szkoły wyjściem głównym; uczniowie na wózkach znoszeni są przez wyznaczonych pracowników;
11. Opuszczając klasy nie wolno zamykać ich na klucz. Pozostają otwarte.
12. Wszyscy udają się na boisko szkolne
13. Po wyprowadzeniu uczniów z budynku należy na apelu sprawdzić obecność tj. stan liczebny uczniów w poszczególnych klasach wg dziennika.
14. Po przeprowadzeniu ewakuacji uczniów w wypadku sprzyjających warunków należy przeprowadzić ewakuację mienia – odpowiedzialni za poszczególne pomieszczenia
- cenne dokumenty
 - cenniejsze urządzenia i pomoce naukowe
15. Spotkanie ze Strażą Pożarną Miejsce spotkania – boisko przed Szkołą.
- a) Straż doprowadza się najkrótszą drogą do miejsca pożaru.
- b) Kierującego akcją gaśniczą należy poinformować :
- czy pożar zagraża ludziom
 - czy przeprowadzono całkowitą ewakuację młodzieży.
 - o miejscach przechowywania materiałów łatwopalnych lub cennego mienia.
 - gdzie znajdują się najbliższe punkty czerpania wody.

**PLAN DZIAŁANIA NA WYPADEK POŻARU
w Zespole Szkół Nr 3 w Katowicach**

Środki, które należy zastosować	Zasady wykonania	Odpowiedzialni za wykonanie
Wezwanie straży pożarnej	Alarmowanie SP zgodnie z pkt 1-3 instrukcji na wypadek pożaru	Osoba, która pierwsza zauważy pożar
Zaalarmowanie personelu	Alarmowanie personelu przeprowadzić zgodnie z pkt 4 instrukcji alarmowania	Dyrektor, sekretarz szkoły
Wyłączenie dopływu prądu elektrycznego	Wyłączyć główny wyłącznik prądu przy głównym wejściu do budynku	Woźny, sprzątaczk
Gaszenie pożaru do czasu przybycia SP	Gaszenie pożaru organizować od chwili jego zauważenia. Do gaszenia używać dostępnego sprzętu pożarniczego (gaśnice, hydranty, itp.)	Woźny, sprzątaczk, konserwator
Kierowanie akcją ratowniczo-gaśniczą	Do czasu przybycia SP akcją kieruje dyrektor, a w przypadku jego nieobecności osoby wyznaczone lub ten, kto samorzutnie obejmuje kierownictwo	Dyrektor, wyznaczone osoby
Spotkanie ze SP Miejsce spotkania (ewakuacji) – teren naprzeciw okien sali gimnastycznej (parking)	Straż doprowadza się najkrótszą drogą do miejsca pożaru. Kierującego akcją gaśniczą należy poinformować: - czy pożar zagraża ludziom, - czy przeprowadzono całkowitą ewakuację młodzieży, - miejscach przechowywania materiałów łatwopalnych lub cennego mienia - o najbliższych punktach czerpania wody	Osoba wyznaczona przez kierującego akcją gaśniczą
Przygotowanie do ewakuacji	Po usłyszeniu sygnału alarmowego natychmiast przerwać zajęcia i inne prace	Nauczyciele prowadzący aktualnie zajęcia
Ewakuacja młodzieży	Ewakuacja odbywa się pod kierownictwem dyrektora lub osób upoważnionych. W przypadku bezpośredniego zagrożenia dążyć do jak najszybszego opuszczenia budynku. Porządek wyprowadzania młodzieży ustala się w zależności od miejsca powstania pożaru. Najpierw należy ewakuować ludzi z tych pomieszczeń, które są bezpośrednio zagrożone.	Nauczyciele prowadzący aktualnie zajęcia
Ewakuacja z I piętra	Młodzież przebywająca w pomieszczeniach I piętra opuszcza budynek schodami w dół najbliższej wyjścia głównego szkoły i udaje się na miejsce zbiórki (boisko szkolne) zgodnie z planem graficznym wyznaczonej drogi ewakuacyjnej.	Nauczyciele prowadzący aktualnie zajęcia
Ewakuacja z parteru	Młodzież opuszcza budynek wyjściem głównym szkoły i udaje się na miejsce zbiórki (boisko szkolne) zgodnie z planem graficznym wyznaczonej drogi ewakuacyjnej.	

Środki, które należy zastosować	Zasady wykonania	Odpowiedzialni za wykonanie
Ewakuacja przyziemia	Młodzież przebywająca w pomieszczeniach przyziemia opuszcza budynek dwoma wyjściami i udaje się na miejsce zbiórki na boisku	Nauczyciele prowadzący aktualnie zajęcia
Ewakuacja mienia	Po przeprowadzeniu ewakuacji młodzieży w przypadku sprzyjających warunków należy przeprowadzić ewakuację mienia wg kolejności: - cenne dokumenty - cenniejsze urządzenia i pomoce naukowe	Personel administracyjny odpowiedzialny za poszczególne pomieszczenia, prowadzący akcję dyrektor, pracownicy; woźny, rzemieślnik, sprzątaczk
Miejsce docelowe – boisko szkolne	Po wyprowadzeniu młodzieży z budynku należy na apelu sprawdzić obecność, tj. stan liczebny uczniów w poszczególnych klasach wg obowiązującej dokumentacji	Nauczyciele odpowiedzialni za ewakuację

KARTA AKTUALIZACJI INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

DATA	PODPIS OSOBY AKTUALIZUJĄCEJ	ZAKRES ZMIAN	ZATWIERDZONO (podpis, pieczęć)

Zespół Szkół Nr 3 w Katowicach

OŚWIADCZENIE

Nazwisko i imię pracownika.....

Oświadczam, że zostałem/am przeszkolony/a w zakresie zapobiegania powstaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów oraz zasad zachowania w przypadku powstania pożaru zgodnego z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego. Zobowiązuję się do przestrzegania przepisów przeciwpożarowych obowiązujących w obiekcie i pomieszczeniach Zespołu Szkół Nr 3 w Katowicach.

.....
szkolony, składający oświadczenie

.....
szkolący, przyjmujący oświadczenie

ZEZWOLENIE NR
na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo

1. Miejsce prac
2. Rodzaj prac
3. Okres wykonywania prac
4. Zagrożenie pożarowe w rejonie prac
5. Sposoby zabezpieczania prac przed powstawaniem i rozprzestrzenianiem się pożaru
6. Odpowiedzialny za przeciwpożarowe przygotowanie terenu prac:
Nazwisko..... podpis.....
7. Odpowiedzialny za przeciwpożarowe zabezpieczenie toku prac:
Nazwisko..... podpis.....
8. Odpowiedzialny za zapoznanie wykonawcy z zagrożeniem pożarowym:
Nazwisko podpis.....
9. Odpowiedzialny za kontrolę miejsca prac oraz jego otoczenia po ich zakończeniu:
Nazwisko..... podpis.....
10. Uwagi i akceptacja inspektora nadzoru
Nazwisko..... podpis.....
11. Zezwalam na rozpoczęcie prac:
Nazwisko.....data.....podpis.....

Instrukcję wprowadzono Zarządzeniem Nr 10/2019 Dyrektora Zespołu Szkół nr 3 w Katowicach z dnia 6 listopada 2019 r. w sprawie Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego Zespół Szkół nr 3 w Katowicach ul. B. Chrobrego 4